

בש"פ 3517/14 - מדינת ישראל נגד אשהד ג'ורבאן

בבית המשפט העליון

בש"פ 3517/14

לפני: כבוד השופט י' דנציגר

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: אשהד ג'ורבאן

בקשה להארכת מעצר שלישית לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"א באייר תשע"ד (21.5.14)

בשם המבקשת: עו"ד נורית הרצמן

בשם המשיב: עו"ד שאדי סרוג'י; עו"ד תמי אולמן

החלטה

לפני בקשה להארכת מעצר שלישית של המשיב ב-90 ימים החל מיום 27.5.2014 או עד למתן פסק דין בתפ"ח 55886-02-13 בבית המשפט המחוזי בחיפה, לפי המוקדם מביניהם, לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים).

עמוד 1

1. נגד המשיב, צעיר כבן 21.5, הוגש ביום 25.3.2013 כתב אישום המייחס לו עבירות חמורות של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין (להלן: החוק) וקשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(1) לחוק לצד כניסה או התפרצות למקום מגורים או תפילה, לפי סעיף 406(ב) לחוק.

2. בתקופה הרלבנטית התגורר זוהיר עמאש (להלן: המנוח) עם אשתו, מרוות (להלן: מרוות), ועם שני ילדיו הקטינים בדירה בקומה השלישית בבניין בג'סר אלזרקא (להלן: הדירה ו-הבניין). בסמוך ליום 15.1.2013, במועד שאינו ידוע למבקשת, גמלה בליבו של המשיב החלטה להמית את המנוח, על רקע חשדו כי המנוח קיים בעבר קשר עם אחותו. לצורך מימוש החלטתו קשר המשיב קשר עם אחר, שזהותו אינה ידועה (להלן: האחר), להתפרץ באישון ליל לדירת המנוח דרך החלון ולהמיתו בדקירות סכין. לצורך מימוש הקשר הצטיידו המשיב והאחר בשתי סכינים בעלות להב באורך 15 ס"מ, בחבל טיפוס, בחגורת קראטה, במסכת פנים ובכפפות (להלן: הציוד).

3. ביום 15.1.2013 בסמוך לשעה 02:30, עלו המשיב והאחר לגג הבניין כשברשותם הציוד, ובאמצעות החגורה השתלשלו בזה אחר זה מגג הבניין והתפרצו לדירה דרך חלון המטבח כשהם עוטים מסכות על פניהם וכפפות על ידיהם, כשהם מצוידים בסכינים. בהמשך ניגשו השניים לחדר השינה, בו ישנו באותה עת מרוות והמנוח. המנוח התעורר משנתו, הבחין בשניים ופתח בצעקות, ובשלב זה תקפו אותו המשיב והאחר בדקירות סכין באזור בטנו. המנוח דחף את המשיב והאחר אל המסדרון הסמוך לחדר השינה, שם המשיכו השניים לדקור אותו באזור הגב, החזה, הבטן והפנים, ולבסוף נמלטו מהדירה דרך חלון המטבח. כתוצאה מן הדקירות נגרמו למנוח 17 פצעי דקירה בחזה, בגב ובפנים, אשר הובילו למותו בשל נזק חמור ללב עם איבוד דם ובשל נזק לריאות, וכן פצעי חתך ושריטות בגוו, ובגפו השמאלית.

הליכי המעצר וההליך העיקרי

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים נגדו. בבקשה נטען כי קיימת תשתית לכאורית טובה להרשעת המשיב במיוחס לו וכי בנסיבות העניין קמה חזקת מסוכנות לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים. עוד צויין בבקשה כי קיים חשש מוחשי ביותר כי במידה וישוחרר יפעל המשיב לשיבוש מהלכי משפט ולהימלטות מאימת הדין.

5. באשר להליכי המעצר; יצויין בתמצית כי ביום 28.2.2013 קבע בית המשפט המחוזי (השופט א' טובי) כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית להרשעת המשיב והורה על מעצרו עד להחלטה אחרת. בהמשך, ולאחר שהדיון נדחה פעמיים לבקשת ההגנה, הורה בית המשפט (השופט ר' שפירא) על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בהמשך האריך פעמיים בית משפט זה את מעצרו של המשיב ב-90 ימים נוספים, בהסכמתו. בתחילה, החל מיום 28.11.2013 [בש"פ 7966/13 מיום 24.11.2013 (השופט צ' זילברטל)], ובהמשך, החל מיום 26.2.2014 [בש"פ 1309/14 מיום 20.2.2014 (השופט י' עמית)].

6. באשר להליך העיקרי: ביום 13.3.2013 הוקרא כתב האישום למשיב. בהמשך, ועובר להארכת מעצרו הראשונה של המשיב, נדחו מספר מועדי דיון לבקשת ההגנה, לצורך השלמת חומרים ולימוד התיק. בהמשך, נשלח

המשיב, לבקשת ההגנה, לאבחון לפי חוק הסעד (טיפול במפגרים), התשכ"ט-1969, אשר הביא לדחייה בת למעלה מחודשיים בתיק. בדוח האבחון נקבע כי המשיב מתפקד ברמה שאינה פיגור שכלי ובעקבות זאת חודש הדיון בתיק ביום 10.9.2013. בדיון זה כפר המשיב בעובדות כתב האישום ונקבעו מועדי הוכחות להמשך. ביום 23.10.2013 החלה להישמע פרשת התביעה, במסגרתה התקיימו עד כה חמישה מועדי הוכחות במהלכם נשמעו 16 עדים.

7. מאז הוחלט על הארכת המעצר השנייה לא התקיימו מועדי הוכחות בתיק בשל עיכובים שנבעו מהצורך לקבל את עמדת משפחת המנוח להסכמות שהתגבשו בין הצדדים שעשויות היו להוביל להסדר טיעון, כאשר הסדר ייצוגה של המשפחה התעכב. בסופו של יום, ולאחר כמה דחיות לצורך קבלת עמדת משפחת המנוח, הודיעה המבקשת ביום 13.5.2014 כי הוחלט לעת הזו שיש לשמוע הוכחות ולא לסיים את התיק על פי הסדר הטיעון המתגבש. באת כוח המשיב ביקשה דחייה של עשרה ימים על מנת לשקול את המשך צעדיה המשפטיים והלינה על חזרת המבקשת מההסכמות שהתגבשו בין הצדדים. בנסיבות אלה נעתר בית המשפט לבקשת הדחייה וקבע דיון תזכורת ליום 10.6.2014. יחד עם זאת ציין בית המשפט כי התנגדות משפחת המנוח להסדר הטיעון המתגבש הייתה ידועה למבקשת עוד בשלבים מוקדמים של ההליך, ועל כן הוא איננו רואה "שינוי בנסיבות שיצדיק לכאורה את עמדת התביעה דהיום".

תמצית נימוקי הבקשה

8. המבקשת - באמצעות באתכוחה, עו"ד נורית הרצמן - טוענת כי המעשים המיוחסים למשיב מצביעים על מסוכנות מובהקת לציבור, בשים לב לרצח הנועז שביצע, ולקשירת הקשר והתכנון המדוקדק שקדמו לו. מסקנה זו מתחדדת, לשיטת המבקשת, נוכח העובדה שהמניע למעשה האלימות הקיצוני המיוחס למערער הינו עצם חשדו כי המנוח ניהל בעבר קשר עם אחותו, אשר יש בו ללמד על היעדר בלמים פנימיים אצל המשיב. עוד נטען, כי בנסיבות העניין קם חשש כי שחרור המשיב יביא לשיבוש הליכי משפט, להשפיע על עדים או לפגיעה בראיה, בין היתר, בשים לב כי רבים מהעדים הינם תושבי כפר מגוריו של המשיב, וכן להתחמקותו מהליכי שפיטה.

9. לצד זאת, מציינת המבקשת כי לאורך ההליך כולו ובמסגרת המשא ומתן שנוהל עם המשיב הובהר כי הסכמות שתושגנה בין הצדדים כפופות לשמיעת עמדת משפחת המנוח, וכן כי בשום שלב לא התגבשו בין הצדדים הסכמות סופיות, ולראיה - הסדר טיעון כלל לא נחתם ולא הוגש לעיונו של בית המשפט קמא. לפיכך, טוענת המבקשת כי אין לייחס לה את עיקר העיכוב בשמיעת התיק, שכן עיכובים לא מבוטלים נגרמו בשל קושי בהסדרת ייצוג של המשיב וכן בשל מצבה הקשה של משפחת המנוח - אשר הייתה עדה לאירוע - שהוביל לעיכוב בהסדרת ייצוג המשפטי ובגיבוש עמדה ביחס לתוצאות המשא ומתן שהתנהל עם המשיב. לטענת המשיבה, לאחר שעמדת המשפחה נמסרה לה על ידי בא כוחה, ובעקבות שקילת הטיעונים שהועלו במסגרתה, החליטה המבקשת כי יש להמשיך בשמיעת ההוכחות. אשר על כן, במצב הדברים הנוכחי יש מקום להורות על המשך מעצרו של המשיב, בשים לב לכך ששיבת תזכורת נקבעה לפני בית המשפט המחוזי לראשית חודש יוני וקיימת אפשרות, אשר תתברר במהלך דיון התזכורת, כי יתפנו מועדים נוספים ביומנו של בית המשפט המחוזי לשמיעת התיק.

תמצית נימוקי המשיב

10. המשיב - באמצעות באי כוחו, עו"ד תמי אולמן ועו"ד שאדי סרוג' - מתנגד להארכת המעצר וטוען כי את הימשכות ההליכים בתיק העיקרי, רובה ככולה, יש לזקוף להתנהלות המבקשת. בהקשר זה, נטען כי: העיכובים

בראשיתו של ההליך נבעו מאי העברת מלוא חומר החקירה לידי ההגנה ולא בשל קושי בהסדרת ייצוגו של המשיב; כבר בחודש מרץ היה הסכם לגבי הסדר טיעון, כאשר תחת ההנחה כי אכן ישתכלל הסדר טיעון נתן המשיב הסכמתו לדחיית דיונים שכבר נקבעו; כי אף שהתנגדותה הרשמית של משפחת המנוח להסדר הטיעון המתגבש נמסרה ביום 29.4.2014 רק בחלוף שבועיים, ביום 13.5.2014, הצהירה המבקשת על כוונתה לחזור ולקיים הליך הוכחות. עוד טוען המשיב כי הערכת המבקשת בדבר קצב ניהול ההליך אינה ריאלית שכן נוכח אילוצי יומנו של בית המשפט המחוזי, לא צפויים להתקיים מועדי הוכחות בתיק עובר לחודש ספטמבר. במצב דברים זה, ובשים לב כי עד כה נשמעו עדויותיהם של 16 מתוך למעלה מ-50 עדים בתיק, טוען המשיב כי ההליכים בתיק העיקרי לא יסתיימו במסגרת הארכת המעצר הנוכחית. לפיכך, עותר המשיב לבחינת אפשרות שחרורו לחלופת מעצר, כאשר, לטענתו, את החשש הקיים במקרה דנא מפני שיבוש הליכי משפט ומפני הימלטות מאימת הדין ניתן לאיין בדרכים ובתנאים חלופיים מקובלים.

דיון והכרעה

11. לאחר שעיינתי בבקשה על צרופותיה, והאזנתי להשלמת טיעון מטעם הצדדים, הגעתי, לכלל מסקנה כי דין הבקשה להארכת מעצרו של המשיב להתקבל.

12. הלכה היא, כי במסגרת הליך להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים, יש לערוך איזון בין הפגיעה בזכותו החוקתית של הנאשם לחירות, לאור חזקת החפות העומדת לו, לבין האינטרס הציבורי של שמירה על שלום הציבור ובטחונו [ראו: בש"פ 8675/13 מדינת ישראל נ' ג'בארין (12.1.2014), פסקה 8 להחלטה; בש"פ 3468/13 מדינת ישראל נ' טראוב (19.5.2013), פסקה 10 להחלטתי; בש"פ 1149/13 מדינת ישראל נ' קארוט (18.2.2013), פסקה 6 להחלטתי והאסמכתאות המופיעות שם]. לצורך הערכת משקלו של האינטרס הנוגע לשמירה על שלום הציבור, יש לשקול את מידת המסוכנות המיוחסת לנאשם; את חומרת העבירה המיוחסת לו, בשים לב לאופיה ולנסיבות ביצוע; את עברו הפלילי. כמו כן, יש לבחון את עוצמת החשש מפני שיבוש הליכי המשפט מצד הנאשם, או מפני הימלטותו מאימת הדין. מנגד, יש לשקול את התמשכות ההליכים ואת קצב התקדמותו של ההליך המשפטי, כאשר ברי כי ככל שמתמשכים ההליכים המשפטיים בעניינו של נאשם המצוי במעצר, נוטה הכף, ככלל, לכיוון שחרורו לחלופת מעצר. יחד עם זאת, יש לשקול כל מקרה לגופו, ולבחון את הנסיבות והגורמים שהובילו להתמשכותו של ההליך המשפטי [ראו: בש"פ 7876/12 מדינת ישראל נ' רוני (29.11.2012), פסקאות 14-15 להחלטה].

13. בעניינינו, עסקינן בנאשם החשוד בביצוע החמורה שבעבירות - רצח בכוונה תחילה - אשר הלכה היא כי רק במקרים נדירים, אשר המקרה דנא אינו נמנה עליהם, ייתכן בה שחרור לחלופת מעצר [ראו: בש"פ 2646/97 עודה נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 523, 526-527 (1997); בש"פ 1984/14 מדינת ישראל נ' כאל (24.3.2014), פסקה 15 להחלטה]. על פי המיוחס לו בכתב האישום, המשיב דקר באמצעות סכין ובצוותא חדא עם אדם אחר את המנוח דקירות מרובות בחלקים שונים בגופו לעיני בני משפחתו, לאחר שהשניים התפרצו בקור רוח לבית המשפחה באישון ליל, כשהם מצויידיים בסכינים, בבגדים שנועדו להסוות את זהותם ובציוד נוסף שהכינו מבעוד מועד ובהתאם לתכנון מקדים מדוקדק. כל זאת בעקבות החלטה מוקדמת להמית את המנוח, אשר הרקע לה הינו חשדו של המשיב כי המנוח קיים בעבר קשר עם אחותו. מבלי להכביר במילים, מעשים אלו מלמדים בבירור על חוסר רתיעתו של המשיב מאימת הדין ועל המסוכנות הנשקפת ממנו, אשר לאורם אין בעיכובים שנגרמו בניהולו של ההליך העיקרי, כמו גם בעברו הפלילי הנקי של המשיב, כדי להצדיק מתן החלטה שונה בנסיבות העניין.

14. אכן, אין להטיל את האחריות להימשכות ההליכים בתיק העיקרי לפתחו של המשיב. הדבר נעוץ בעיקרו בתקופת הזמן שנדרשה למשפחת המנוח לצורך גיבוש עמדתה ביחס להסדר הטיועון המתגבש ומן הזמן שנדרש למבקשת לצורך שקילה מחודשת של עמדתה לאור עמדת המשפחה. אכן מוטב היה לולא היו המגעים שניהלו הצדדים בנוגע לאפשרות גיבושו של הסדר טיועון מביאים לעיכוב בניהול התיק העיקרי. יחד עם זאת, בנסיבות העניין ובהתחשב הן בקושי האינהרנטי הכרוך בבחינת קיומו של הסדר טיועון במקרים כגון דא והנבעובה שהסדר טיועון לא נחתם בסופו של יום, ומנגד הובהר למשיב כי שכלולו מותנה בקבלת עמדת משפחת המנוח, אינני סבור כי נפל פגם בהתנהלות המבקשת. לכך יש להוסיף, כי בשלב בו התקיימו מועדי הוכחות, התקיימו אלו בקצב משביע רצון ובמהלכם נשמע מספר לא מבוטל של עדים (16).

15. בנסיבות אלה, אף שיש טעם בטענת המשיב כי יש עוד כברת דרך משמעותית לעבור עד להשלמת שמיעת התיק העיקרי, ואף קיים ספקאם זו תושלם במסגרת הארכת המעצר המבוקשת, סבורני כי איזון האינטרסים הנוגדים בענייננו אינו מטה את הכף לטובת שחרורו של המשיב, לנוכח המסוכנות הנשקפת ממנו.

16. לא נעלמה מעיני טענת המשיב, לפיה המבקשת חזרה בה מן ההסכמות שהתגבשו בין הצדדים חרף היעדר שינוי נסיבות ואף שהנימוקים לשינוי עמדתה, דהיינו עמדת משפחת המנוח ביחס לחתימה על הסדר טיועון עם המשיב, היו ידועים לה זמן רב קודם לכן, באופן העולה כדי הפרת הבטחה שלטונית. יחד עם זאת, מקומה של טענה זו להתברר במישור המינהלי ואין מקום להעלותה במסגרת הליכי המעצר. בפרט כאשר הטענה לא הוכחה בדיון לפני ומוכחשת על ידי המבקשת, המדגישה כי לאורך כל המגעים שניהלו עם הצדדים - ואשר לא השתכללו לכדי הסכם מחייב - הובהר למשיב כי כל הסדר שיגובש יחתם רק לאחר קבלת עמדת משפחת המנוח.

17. אני תיקווה שבדיון התזכורת הקבוע ליום 10.6.2014 יעלה בידי בית המשפט המחוזי הנכבד לקבוע ישיבות הוכחות נוספות במסגרת הארכת המעצר הנוכחית, והכל בכפוף לאילוצי יומנו.

לאור כל האמור לעיל, הבקשה מתקבלת. הנני מורה על הארכת מעצרו של המשיב ב-90 ימים החל מיום 27.5.2014 או עד למתן פסק דין בתפ"ח 55886-02-13 בבית המשפט המחוזי בחיפה.

ניתנה היום, כ"ה באייר תשע"ד (25.5.2014).

ש ו פ ט